

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Centrum ekologických informácií**, so sídlom v Bratislave, Suché mýto 19, *zastúpeného advokátskou kanceláriou **Bardač, s. r. o.**, so sídlom v Bratislave, Búdková 4*, proti žalovanému **Obec Hajnáčka**, so sídlom v Hajnáčke, Hlavné námestie 500, *zastúpenému advokátom **Mgr. Róbertom Liškom**, so sídlom v Poprade, Štefánikova 882/39*, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného doručeného žalobcovi 07. apríla 2013, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2013, č. k. 24S/152/2013-30, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2013, č. k. 24S/152/2013-30 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Uznesením z 13. decembra 2013, č. k. 24S/152/2013-30, Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca žalobou podanou 16. mája 2013 domáhal preskúmania fiktívneho rozhodnutia žalovaného doručeného žalobcovi 07. apríla 2013, ako aj fiktívneho rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu doručeného žalobcovi 09. marca 2013 a vec vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal oznámenie obsahu žiadosti o sprístupnenie informácií žalovanému, keďže spôsob podania žiadosti nezodpovedal § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej len „zákon o slobode informácií“, resp. „ZSI“). Žalovanému preto nevznikla povinnosť postupovať podľa

zákona o slobode informácií, a nemohlo ani dôjsť k založeniu fiktívneho rozhodnutia, ktoré žalobca napáda.

Neexistuje teda rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania, a je teda daný dôvod pre zastavenie konania podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Neexistencia rozhodnutia je zároveň takým nedostatkom podmienok konania podľa piatej časti OSP, ktorý nemožno odstrániť (§ 104 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP, § 250h OSP žalobcovi pre jeho neúspech v konaní náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP) odvolanie žalobca a žiadal, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca mal za to, že odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP) a viedlo k odňatiu možnosti žalobcovi konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 2 písm. f/ OSP).

V zásade rozporoval záver krajského súdu o tom, že žiadosť o sprístupnenie informácií nebola žalovanému doručená technicky vykonateľným spôsobom, majúc za to, že postupoval v súlade s § 14 ods. 1 zákona o slobode informácií. Podľa jeho názoru došlo k riadnemu doručeniu žiadosti žalovanému, čo malo za následok planutie lehôt na jej vybavenie a následne aj vznik fiktívneho rozhodnutia podľa § 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií. Uviedol, že žalovanému ako správneho orgánu vyplýva z § 19 ods. 1 správneho poriadku vyplýva povinnosť prijímať podania podpísané zaručeným elektronickým podpisom, a aj povinnosť mať na to vytvorené technické predpoklady. Z tohto dôvodu formát žiadosti, ktorý žalobca zvolil, predstavuje technicky vykonateľný spôsob pre urobenie podania.

Poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), osobitne na nález z 24. júna 2008, sp. zn. II. ÚS 150/08-102, či rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 290/08, II. ÚS 93/08, II. ÚS 66/08, III. ÚS 204/2010 a ďalšie, z ktorej vyplýva, že skutočnosť, že správny orgán (žalovaný) nevytvoril príslušné podmienky pre prijímanie podaní, ktoré by mal vedieť prijať, nemôže ísť na ťarchu žalobcu.

Za nesprávne označil úvahy krajského súdu, že žalovanému nevyplývala povinnosť zriadiť elektronickú podateľňu. Uviedol, že na prijímanie podaní podpísaných zaručeným

elektronickým podpisom postačuje mať zriadenú elektronickú poštu a prostriedok na overenie elektronického podpisu, ktoré sú uvedené aj na stránke Národného bezpečnostného úradu (napr. QSign 4.2).

Náhradu trov odvolacieho konania si žalobca neuplatnil.

Žalovaný nevyužil svoje právo k odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadriť

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnuté odvolanie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny prostriedok, ktorý umožňuje, aby každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, sa mohla domáhať ochrany svojich porušených alebo ohrozených práv na súde, ako na nezávislom orgáne a aby tak mohla začať konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Najvyšší súd sa oboznámil s obsahom súdneho spisu, tvrdeniami oboch účastníkov, ako aj so závermi krajského súdu, ktoré považuje za vecne i právne správne, pričom nezistil žiadnu vadu konania, ktorá by zakladala dôvod pre zrušenie odvolaním napadnutého uznesenia.

Preto sa rozhodol pre postup podľa § 219 ods. 2 OSP, a stotožniac sa s odôvodnením odvolaním napadnutého uznesenia, konštatuje správnosť jeho dôvodov, pričom na zdôraznenie správnosti ich dopĺňa v súlade s § 250ja ods. 7 OSP poukazom na svoje skoršie rozhodnutie z 27. novembra 2013 vo veci vedenej pod sp. zn. 7SŽi/7/2013, z ktorého ďalej cituje.

K záveru, že nie sú splnené podmienky pre konanie o žalobe (totožného) žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania fiktívneho rozhodnutia o jeho (v zásade totožnej) žiadosti o informácie, ktorú zaslal elektronickou poštou ako prílohu opatrenú zaručeným elektronickým podpisom, dospel najvyšší súd v označenej veci na základe právnej úvahy, že *„žiadosť o poskytnutie informácií podľa § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (o slobode informácií) je podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe. Nepostačuje, aby sa povinná osoba dozvedela iba o jej podaní, ale musí poznať jej obsah. Až odo dňa, v ktorom môže poznať jej obsah, dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií.“*

Následne najvyšší súd v uznesení z 27. novembra 2013, sp. zn. 7SŽi/7/2013 dodal:

„[...] Treba k tomu ešte uviesť, že podľa § 14 zákona o slobode informácií možno podať žiadosť o poskytnutie informácie aj elektronickou poštou, ale aj iným technicky vykonateľným spôsobom. Zo samotného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že elektronicky možno urobiť podanie elektronickou poštou, ktorá predstavuje komunikáciu prostredníctvom počítačových sietí a internetových adries na nich uvedených, alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Elektronickou poštou žalovanému žiadosť o informáciu nebola doručená a jej iné doručenie nebolo technicky vykonateľné.

Na webovej stránke Národného bezpečnostného úradu, ktorý vedie zoznam elektronických podateľní orgánov verejnej moci podľa § 10 ods. 2 písm. p/ zákona o elektronickom podpise súd zistil (a mohol tak urobiť aj žalobca, ktorého zastupujú a aj v konaní pred orgánmi obce zastupovali osoby s právnickým vzdelaním, ktoré sú aj počítačovo gramotné), že žalovaný je orgánom verejnej moci, ktorý nemá zriadenú elektronickú podateľňu a ani mu zákon neukladá povinnosť takúto podateľňu zriadiť. Doručovanie elektronických podaní na neexistujúcu elektronickú adresu, ktorá je odlišná od e-mailovej adresy, používanej v bežnom internetovom styku nemalo preto právne účinky doručenia a nemohlo vyvolať začatie konania podľa zákona o slobode informácií.

Podanie žalobcu, ktoré mohol urobiť elektronicky, ale technicky vykonateľným spôsobom, preto nemalo za následok doručenie jeho obsahu žalovanému a žalovaný konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií nemohol začať. K uvedenému treba ešte uviesť, že žiadosť o poskytnutie informácií je pritom podľa § 14 ods. 4 zákona o slobode informácií podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať. Nepostačuje preto, aby sa povinná osoba dozvedela o jej podaní, lebo z textu zákona vyplýva, že jej musela byť oznámená, teda že povinná osoba musela poznať jej obsah. Žiadosť je podaná dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať a týmto dňom dochádza aj k začatiu konania o poskytnutie informácií.

Žalobca nepreukázal, že došlo k začatiu konania o poskytnutie informácií na základe jeho žiadosti z 21. januára 2013, ktorú v písomnej podobe predložil až súdu. Iný dôkaz o jej doručení žalovanému v konaní žalobca nepredložil, ani jeho vykonanie nenavrhol.

V dôsledku skutočnosti, že žalovaný nezačal konanie o poskytnutie informácií a ani ho začať nemohol, neplatí právna domnienka, že existuje rozhodnutie podľa § 17 ods. 3 zákona o slobode informácií, teda nenastúpila fikcia, že povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu.

V konaní bolo dostatočne preukázané, že konanie o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií sa na základe žiadosti žalobcu nezačalo, a že v dôsledku toho neexistuje rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho preskúmania. Podmienky pre postup podľa V. časti druhej hlavy OSP preto splnené neboli a súd prvého stupňa

rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keď zrušil fiktívne rozhodnutia žalovaného, ktoré neexistujú.

Odvolačí súd preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/ OSP rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie podľa § 104 OSP zastavil, lebo konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania, ktorou je nedostatok právomoci súdu na preskúvanie neexistujúceho rozhodnutia.“

Najvyšší súd dodáva, že vzhľadom k tomu, že žalovaný nebol technicky spôsobilý oboznámiť sa s obsahom prílohy e-mailu, nemožno vylúčiť ani iné jej poškodenia brániace jej bezpečnému otvoreniu, popri žalobcom tvrdenej absencii vhodného softwarového nástroja.

Súčasne, nemožno nechať bez povšimnutia skutočnosť, že žalobca požadoval prístupenie informácií, ktoré sú verejne prístupné na internetových stránkach *príslušných povinných osôb* (a ktoré mohli byť dôvodom pre rozhodnutie o neposkytnutí informácií zo strany žalovaného). *Zhromažďovanie a evidovanie požadovaných informácií totiž do vecnej pôsobnosti žalovaného nepatrí.* Podľa názoru najvyššieho súdu žalobca nepostupoval zvyčajným spôsobom s cieľom získať požadované informácie, ale jeho cieľ bol zjavne šikanózný.

Najvyšší súd považuje za dôvodné poznamenať, že zákon o slobode informácií má slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Najvyšší súd v žiadnom prípade nepopiera právo žalobcu na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k povinným osobám, ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámkou pre formalistické a bezúčelné spory.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP a v odvolacom konaní neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal a úspešnému žalobcovi nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. mája 2014

JUDr. Milan Morava, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mgr. Petra Bugárová